

Het graszaad voor zaaiseizoen 2013 is alweer geoogst!

Graszaadteler Peter Vermue draagt zijn steentje bij aan een duurzaam product

Peter Vermue is akkerbouwer in Wolphaartsdijk. Hij is een van de 900 vaste graszaadtellers van Innoseeds. Zijn bedrijf heeft een oppervlak van 53 hectare en hij is reeds tien jaar met de graszaadteelt bezig en, zoals hij zelf zegt: "Ik zie mezelf als een gemiddelde graszaadteler die goed mee kan met het gemiddelde en ik heb een gemiddeld tot goed resultaat. Gemiddeld over de laatste tien jaar ligt mijn saldo van graszaad per hectare zo'n 15 procent hoger dan bij het gewas wintertarwe." Maar Vermue is wel een teler wiens hart ligt bij het product waarmee we in de sport- en recreatiebranche zo intensief te maken hebben: graszaad.

Risicospreiding

De graszaadteler verbouwt jaarlijks twee blokken graszaad voor Innoseeds van ongeveer vier hectare. Dit jaar teelt hij Engels raaigras van het sportveldentype Berlioz. Op het tweede perceel teelt hij het ras Eiffel en dit betreft een voedertype. Peter Vermue kiest bewust voor twee teelttypes

van deze grassoort. "Zo kan ik niet alleen de oogsttijd en de risico's verbonden aan de graszaadteelt spreiden, maar ook het financiële saldo. Als teler krijg ik een soort basisvergoeding per kilogram. Die ligt bij sportveldtypes wat hoger dan bij voedertypes, maar het aantal kilo's dat je oogst van dit sportveldtype, zo'n 1.200, is ook lager." Uit het gesprek blijkt dat er verschillende omstandigheden zijn in de grasteelt die graszaadtellers niet altijd zelf in de hand hebben, zoals moment van zaaien, de bloei en vruchtzetting, het afrijpen en oogsten. Zaken die uiteindelijk bepalend zijn voor de hoogte van de zaadopbrengst. Bij misoogsten kan schaarste dan de graszaadprijs opdrijven. Peter: "Door voor twee grastypes te kiezen, probeer ik tegenvallende saldo's van het ene gewas te compenseren met een betere saldo van een ander gewas. Een ander deel van de vergoeding die we per kilogram krijgen, bestaat namelijk uit een nabetaling. Voor beide graszaadtypes bestaat er een ingewikkelde formule. Die is mede gebaseerd op de marktprijs

Graszaadveredelaars doen er alles aan om goede rassen in de verschillende graszaadmengsels voor sportvelden, tees, greens en fairways te krijgen. Eigenlijk wordt bij het selecteren op criteria als betredingsresistentie, droogtegevoeligheid, ziekteresistentie, fijnbladig zijn en wortellengte en bladmassa de basis gelegd voor het duurzaam beheer van sport- en golfvelden. De graszaadteler speelt als onderdeel van een keten een belangrijke rol in het geheel.

Auteur: Broer de Boer

van graszaad en is bepalend voor het uiteindelijke saldo. Dat verschilt dus per graszaadtype." Bij de teelt van graszaad gaat het dus heel duidelijk om een vraagmarkt die uiteindelijk de teelprijs bepaalt.

Raskeuze

Bij de raskeuze laat Peter Vermue zich adviseren door een teeltdeskundige van Innoseeds. "Mijn teeltgrond bestaat namelijk uit oude zeeklei, met percentages afslibbaar die variëren van 5-45 procent. Daar is ook droogtegevoelige grond bij en daarom is het heel handig dat mijn adviseur, Meeuw de Bruijne, mijn kavels kent, dat hij weet welke voorvrucht er stond en wat de historie van zo'n perceel is. Een 'schoon perceel' is namelijk het uitgangspunt als je graszaad teelt. Uitgangspunt is dat ik rassen teel die bij de grond passen. Als ik Meeuw vraag om Engels raaigras van een gazontype om dat te telen op zo'n droogtegevoelig perceel, dan wil ik een ras dat voor een goede, vroege grondbedekking zorgt.

Peter Vermue kiest vanwege risicospreiding bewust voor twee teeltypes Engels raaigras. Hier groeit Eiffel, een voedertype.

Teeltdeskundige Meeuw de Bruijne van Innoseeds (links) brengt regelmatig een bezoek voor adviezen, ditmaal in gezelschap van Hendrik Nagelhoud.

Daarmee voorkom ik namelijk verdroging van het gewas, doordat ik met een gesloten gewas verdamping van water vanuit de toplaag voorkom. In de graszaadteelt ga je niet zo gauw berekenen. Teeltadviseur De Bruijne kan me in zo'n geval het meest geschikte ras daarvoor aanbevelen, omdat hij dat ook elders heeft zien groeien. En ik vertrouw dus volledig op zijn advies."

Raszuiverheid

De inzaai vindt uiterlijk 1 oktober plaats. Een graszaadteler wil graag dat het gewas zo goed mogelijk ontwikkeld de winter in gaat. Hoe later de inzaai plaatsvindt, des te later komt het gewas in het voorjaar op gang. Als de groei er eenmaal in zit, komt de expertise van een graszaadteler pas goed om de hoek kijken. Want uiteindelijk moet er zo veel mogelijk zuiver graszaad van het betreffende ras in de zak komen. Peter Vermue: "Grassen die er niet thuishoren, zijn natuurlijk taboe. Raszuiverheid staat voorop en we lopen er zeker driemaal doorheen om afwijkende types grassen en afwijkende grassoorten te verwijderen. De verschillen zijn heel klein en soms zie je die enkele afwijkende plant de ene week echt niet, terwijl deze zich een week later heel duidelijk zichtbaar is. Duist is zo'n afwijkende grassoort, die heel herkenbaar is, maar hier gelukkig maar sporadisch voorkomt." Wat gebeurt er wanneer een perceel te veel afwijkende planten heeft? "Uitgangspunt is dat Innoseeds me raszuiver zaaizaad levert. Maar als er om wat voor reden dan ook te veel afwijkende grasplanten in staan", zegt Peter, "dan wordt het perceel afgekeurd. Maar ik heb dat mede zelf in de hand door 'schone percelen' te kiezen. Een dergelijke afkeuring is me tot dusverre bespaard gebleven."

Oogst

De teeltspecialist volgt samen met Peter de ontwikkeling van beide gewassen. Bloei en vruchtzetting zijn cruciaal voor de opbrengst. Net als verdroging kan een natte periode tijdens de bloei, zoals dit jaar roet in het eten gooien. Maar of dat ook daadwerkelijk het geval is zie je pas bij de oogst. Peter Vermue: "Ook het maaien en dorsen doe ik in nauw overleg met de teeltspecialist. De aar moet zo vol mogelijk zijn, en tegelijkertijd kijk je ook naar de weerrisico's bij de oogst. Als de weersvoorzichten slecht zijn, ontstaat er een spanningsveld of we wel of niet zullen maaien. Eenmaal gemaaid moet het gras in het zwad drogen. Meestal zo'n drie tot vier dagen, voor gazotypes het langst. Je zou enorm veel zaadverlies krijgen als je er met de schouder overheen zou gaan, dus dat kan je vergeten als je een regenperiode krijgt. De vochtigheid in het zwad, en dus van het zaad, en de weersvoorzichten bepalen in sterke mate wanneer de maaidorser wordt ingezet. Bij te vroeg, te vochtig en ook bij te laat dorsen kun je zaadverlies krijgen en/of extra kosten om het zaad te drogen. Ik heb overigens zelf droogfaciliteiten op mijn bedrijf. Idealiter dorsen we het graszaad op het moment dat het 12-14 procent vocht heeft in het zwad. In verband met de raszuiverheid moet de maaidorser die ingezet wordt uiterst schoon zijn." Ook hier komt spreiding in oogstmoment van verschillende types Engels raaigras de zaadteler goed van pas.

Veld

Vakblad Greenkeeper was op bezoek bij Vermue op het moment dat sportveldentype Berlioz en voedertype Eiffel net in de aar stonden. Het per-

Graszaadkweker Peter Vermue, hier in een perceel Berlioz wijst op een afwijkende grasplant die hij geëlimineerd heeft.

ceel Berlioz stond er mooi vol bij. "Ik zie dus graag een vol gewas, en dat is dit; vanaf half maart moet je de rijen niet meer kunnen zien." Dat het blad van Berlioz een slagje fijner en korter is dan dat van het voedertype, is voor een leek nauwelijks te zien. Een enkele plek doodgespoten gras duidt erop dat hier een afwijkende grasplant geëlimineerd is. Ook het andere perceel, de Eiffel, stond er goed bij. Dat mocht ook, want in 2011 was hiervan ook al graszaad

Vermue heeft zelf droogfaciliteiten voor graszaad op zijn bedrijf.

Peter Vermue ziet graag een vol gewas. Het gewas staat hier pas in de aar.

geogst. Onvermijdelijk kom je dan ook te spreken over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Vermue geeft aan dat hij belangrijk minder spuit dan zo'n tien jaar geleden. "Dat kunnen we als telers ook beperken dankzij de ontwikkeling van nieuwe rassen. En eigenlijk zijn we met deze teelt zeer duurzaam bezig, in de hele keten trouwens."

Productiebeheersing

Peter Vermue heeft twee dingen op zijn hart. Hij vindt dat de publiciteit voor kweken van nieuwe rassen en de teelt van graszaad voor sport en recreatieve doeleinden ver onder de maat is. Peter: "Eigenlijk zou de sportende consument moeten kunnen zien hoeveel zorg we met zijn allen aan zo'n mooie grasvlakte besteden." De graszaadsector zou daar naar zijn smaak veel meer aandacht aan moeten besteden: "Waarom zouden we het begrip streekproduct niet introduceren in de graszaadteelt en meer onderscheid maken waar het product met de hoge kwaliteit gekweekt is?" Maar er is nog een punt waarover Peter graag praat, en dat is het tot stand komen van de graszaadprijs en een betere productiebeheersing: "Bij lage tarweprijzen zaaien veel gelegenheidstellers graszaad in. Waarom geeft de branche de vaste graszaadtelers niet een soort minimum garantiëprijs, zodat juist wij dan ook voor inspanningen beloond worden, en niet alleen de graszaadbedrijven met de winst gaan strijken van onze inspanningen?"

Hoge graanprijs maakt vastleggen graszaadcontracten moeilijk

De sterk gestegen graanprijzen van de laatste maanden leiden ertoe dat het vastleggen van contracten voor de graszaadteelt aanzienlijk moeilijker wordt. Dat is nu al aan de orde in de Amerikaanse staat Oregon met betrekking tot de oogst 2013. Maar ook Nederland en andere EU-landen hebben daarmee te maken. Wim Geluk, manager graszaadteelt van Innoseeds, zegt hierover het volgende: "De graszaadvorraden in de VS zijn inmiddels ver gesaneerd. De Amerikaanse dollar is duidelijk sterker geworden. Dat betekent voor wat de export betreft dat in de richting van de EU een dalende trend is ingezet."

In Nederland is er sprake van een gemiddelde graszaadoogst, volgens Geluk. De hier en daar lange veldperiodes ten gevolge van de aanhoudende regenval hebben geleid tot zaadverlies op de percelen en het teruglopen van het hectolitergewicht. Dat komt door verwerking van het graszaad. Denemarken daarentegen koerst af op een prima oogst, zeker voor de Engelsraaigras-rassen. Geluk: "Het vastleggen van teeltcontracten voor oogst 2013 was in juni al een gelopen race: het areaal komt er hier wel. Overigens was de graszaadoogst wat slechter."

Geluk is verder van mening dat de hoge internationale graanprijzen ondersteunend zullen blijken te zijn bij het vasthouden van de gemiddeld hoge prijsniveaus van de diverse soorten

Wim Geluk, manager graszaadteelt van Innoseeds.

graszaad. "Ondanks het feit dat de verkoop van graszaad in de EU sinds dit voorjaar tot op heden duidelijk een stuk trager verlopen is in vergelijking tot voorgaande voorjaren. Dit heeft te maken met het feit dat in Noordwest-Europa ruim voldoende regen is gevallen in de afgelopen vijf maanden. Met andere woorden, het landschap is groen. Verder is Zuid-Europa nog steeds niet door de crisis heen. Juist in deze omgeving zijn behoorlijk wat importen vanuit de VS aan de orde geweest." Dat de graanprijzen sterk gestegen zijn, blijkt uit het voorschot dat de Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging (CZAV) in Wemeldinge aan haar leveranciers heeft uitbetaald: 200 euro voorschot per duizend kilo graan. "Nooit eerder bood CZAV zo'n hoge voorschotprijs. Vorig jaar werd nog een voorschot van maximaal 150 euro per duizend kilo maaltarwe betaald. Dat werd aan het einde van het afzetseizoen bijgesteld tot 190 euro."